

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ)

The Development of Learning Management Model for Outside Classroom Activities by Using Community Based to Promote Students' Learning Skills, Tessaban 3 (Ban Bo) school

Received 7 August 2021

Revised 7 September 2021

Accepted 7 September 2021

บรรจง น้อยพันธุ์

โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ)

Banjong Noiphan

Tessaban 3 (Banbo) School

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างรูปแบบ ทดลองใช้ และประเมินผลและถอดบทเรียนรูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการ คือ ผู้บริหาร/ครู/คณะกรรมการสถานศึกษา/ผู้ปกครอง/นักเรียน จำนวน 20 คน กลุ่มเป้าหมายในการรับรองรูปแบบ คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู/นักเรียน จำนวน 322 คน และกลุ่มเป้าหมายในการถอดบทเรียน คือ ครู/นักเรียน จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนแบบสอบถาม แบบประเมินสมรรถนะ แบบประเมินทักษะการเรียนรู้ และการถอดบทเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบกลุ่มสัมพันธ์ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) พบว่า ต้องมีการบริหารจัดการโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรเร่งพัฒนาทั้งคน วิธีการ เครื่องมือเทคโนโลยี และระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อทำงานได้สำเร็จรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยมุ่งเป้าเพื่อพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเน้นไปที่การศึกษาเรียนรู้จากประสบการณ์จริง จากการเรียนการสอนที่นักเรียนมีโอกาสเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) ใช้รูปแบบ PKNT Model สรุปลงประกอบ 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน (Planning: P) การให้ความรู้ (Knowledge: K) เครือข่ายวิชาการ (Networking: N) และ การขยายผล (Transportability: T) 3)

การทดลองใช้รูปแบบโดยการจัดอบรม พบว่า การทดสอบความรู้ก่อนการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.63 และหลังการอบรม 17.28 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนน พบว่า หลังการอบรมครูมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการอบรม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 4) การประเมินผลและถอดบทเรียนรูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) พบว่า การประเมินระดับความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก การประเมินระดับสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และการประเมินระดับทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : กิจกรรมนอกห้องเรียน, ทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน

Abstract

This research was to study the basic information, the need and guidelines for teaching and learning management, to create, to try out and to evaluate and learning reflect the model of outside activities by using community based to promote students' learning skills, Tessaban 3 (Banbo) School. Used research and development method (R & D). The sample group of the research consisted of 20 administrators/teachers/basic education committees/parents/students. Target audience for model certification were 5 experts. The sample group were 322 teachers/students. And the target groups of learning reflection were 30 teachers/students. The research tools were the model of outside activities, questionnaire, competency assessment form, learning skill assessment and learning reflection. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, the dependent t-test and the content analysis.

The results of the study revealed that: 1) According to study the basic information, the need, and guideline for teaching and learning management development of Tessaban 3 (Banbo) School found that the school must be managed by using local wisdom and should accelerate to develop men, methods, technology tools and information systems to work more quickly and carries aims to develop a model of outside activities by using community based to promote students' learning skills by emphasizing on learning from real experiences. From teaching, students have the opportunity to become knowledge creators by themselves. 2) Learning management model for outside classroom activities by using community based to promote students' learning skills used PKNT Model consisted 4 components which were Planning (P) Knowledge (K) Networking (N) and Transportability (T).

3) To try out the training found that pre-test and post-test result were at the averages of 7.63 and 17.28, by post-test score higher pre-test score which were the significant difference at 0.01 level of comparison. 4) The results of evaluate and learning reflect the model of outside activities by using community based to promote students' learning skills, Tessaban 3 (Banbo) School found that knowledge and understanding of outside activities learning management assessment was at a high average level. Teacher's learning management competency assessment was at a high average level and the student's learning skill was at a high average level.

Keywords: outside classroom activities, students' learning skills

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 16 การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษากำหนดให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่า โดยรัฐต้องดำเนินการให้เด็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย อีกทั้งให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู อีกทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครองและภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทยความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อการศึกษาจึงเปรียบเสมือนหัวใจของการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาประเทศ โรงเรียนคือแหล่งเรียนรู้สำคัญที่จะพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์พร้อมที่จะเป็นพลังที่มีคุณค่าของสังคมประเทศชาติและโลก แหล่งเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาเยาวชนไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560, หน้า 1-90)

เทศบาลเมืองกาญจนบุรีกำหนดพันธกิจในการพัฒนาเทศบาลเมืองกาญจนบุรี มุ่งพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการขนส่งให้สะดวกและทั่วถึงบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ส่งเสริม พัฒนา และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นส่งเสริมและพัฒนา

การศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (เทศบาลเมืองกาญจนบุรี, 2562, หน้า 3) โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) เป็นโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรีที่มุ่งจัดการศึกษาโดยนำภูมิปัญญาชาวบ้านมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นการดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการเผยแพร่ภูมิปัญญาในท้องถิ่นให้แก่ผู้ที่สนใจได้รับทราบและร่วมภูมิใจกับบุคคลในท้องถิ่นด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่กับสังคมมนุษย์มาช้านานเป็นการดำรงในชีวิตที่เกี่ยวพันกับธรรมชาติของแต่ละท้องถิ่นโดยมีการปรับสภาพการดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติตามกาลเวลา (โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ), 2562, หน้า 36)

การปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น โดยโรงเรียนมีการให้ชุมชน ผู้ปกครอง ผู้นำทางศาสนาในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาให้สมาชิกของชุมชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้นทั้งหมด ควรสร้างหลักสูตรที่น่าสนใจและสอดคล้องกับความเป็นจริงให้มากที่สุด ในการร่างรายละเอียดหลักสูตรควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากที่สุดผู้ออกแบบหลักสูตรและผู้ที่จะได้ผลประโยชน์จากหลักสูตรในการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รู้จักท้องถิ่น เกิดความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองนั้น นอกจากการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับชีวิต อาชีพ เศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่นแล้วจะต้องนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นทั้งที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 92) สอดคล้องกับ นรินทร์ สังข์รักษา (2562, หน้า 474) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนไม่ควรใช้แต่ในห้องเรียน ต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์นอกห้องเรียน เป็นการใช้ชุมชนเป็นห้อง LAB (Community Lab) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้สภาพจริง และสร้างเสริมประสบการณ์ (Experience)

จากการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรยังมีน้อย ขาดการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ขาดแคลนการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ชุมชน การถ่ายทอดความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและขาดความเชื่อมโยงเนื้อหาสาระในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกับวิถีชุมชนปัญหาการจัดการเรียนการสอนก็เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ แหล่งเรียนรู้ที่มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ประกอบการเรียนการสอนสามารถพัฒนาโรงเรียนต้องมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา เนื่องจากองค์ความรู้ต่างๆ นั้นมีอยู่ในสิ่งต่างๆ รอบตัวเราไม่ว่าจะเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้น การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในห้องเรียนอันกว้างใหญ่ผ่านประสบการณ์ตรงจากสภาพจริงในวิถีชีวิต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ)
2. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ)
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ)
4. เพื่อประเมินผลและถอดบทเรียนรูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ)

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาได้แนวทางและกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ)
2. ครูได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการสอนในรูปแบบต่างๆ
3. เทศบาลเมืองกาญจนบุรี ได้ข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อนำไปประยุกต์กับสถานศึกษาอื่นๆ ที่ต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้
4. เทศบาลเมืองกาญจนบุรีโรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) และหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการ เป็นผู้บริหาร/ครู จำนวน 5 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน ผู้ปกครอง จำนวน 5 คน และนักเรียน จำนวน 5 คน
 - 1.2 กลุ่มเป้าหมายในการรับรองรูปแบบ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

1.3 กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง ใช้วิธีการเปิดตารางของ Krejcie & Morgan (1970) ประกอบด้วย ครู จำนวน 48 คน นักเรียนจำนวน 274 คน

1.4 กลุ่มเป้าหมายในการถอดบทเรียน ประกอบด้วยครู จำนวน 20 คน นักเรียน จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียน แบบประเมินสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู แบบประเมินทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน และการถอดบทเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่แบบกลุ่มสัมพันธ์

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย ใช้การวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) มีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ)

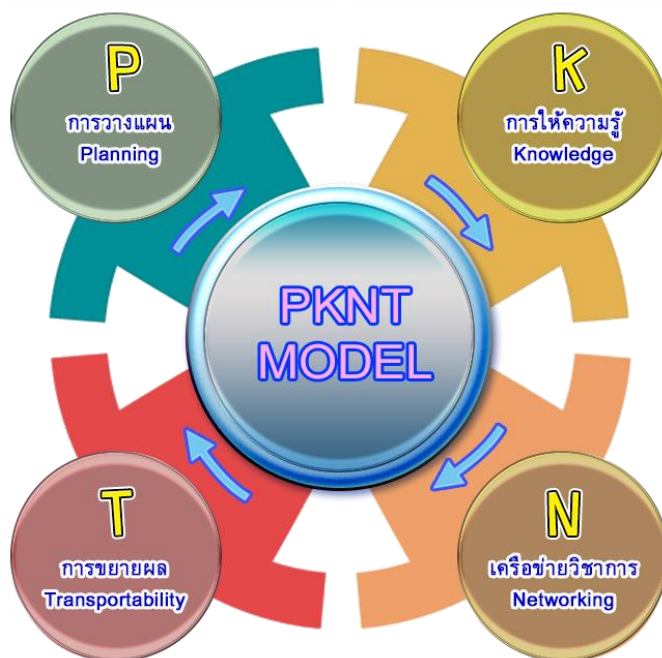
ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ)

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) ประเมินผลและถอดบทเรียนรูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) สรุปว่า โรงเรียนต้องมีการบริหารจัดการโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (local wisdom) ควรเร่งพัฒนาทั้งคน วิธีการ เครื่องมือเทคโนโลยี และระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อทำงานได้สำเร็จรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยมุ่งเป้าเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนโดยเน้นไปที่การศึกษาเรียนรู้จากประสบการณ์จริง จากการเรียนการสอนที่นักเรียนมีโอกาสนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง กิจกรรมต่าง ๆ ถูกหล่อหลอมให้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของนักเรียนและการเรียนรู้ โดยครูผู้จัดการเรียนการสอนได้นำเอาแนวคิดของความพอเพียงไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและการปฏิบัติในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) ใช้รูปแบบ PKNT Model สรุปลงประกอบ 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Planning : P) 2) การให้ความรู้ (Knowledge : K) 3) เครือข่ายวิชาการ (Networking : N) และ 4) การขยายผล (Transportability : T) ดังแสดงได้ตามแผนภูมิ ดังนี้



แผนภูมิ ต้นแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) (PKNT Model)

3. ผลการทดลองใช้ โดยการจัดอบรม พบว่า การทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.63 และหลังอบรม 17.28 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนน พบว่า หลังการอบรมครูมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการอบรม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

4. ผลการประเมินผลและถอดบทเรียนรูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) พบว่า การประเมินระดับความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก การประเมินระดับสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และระดับทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) จากการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค (SWOT Analysis) ของ

โรงเรียน พบว่า โรงเรียนตั้งอยู่ในแหล่งชุมชน ของเทศบาลเมืองกาญจนบุรี มีเนื้อที่จำกัด ทุกพื้นที่ในโรงเรียนจึงต้องจัดสรรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประกอบกับโรงเรียนอยู่ในแหล่งเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันกัน ประกอบอาชีพ ผู้ปกครองนักเรียนส่วนมากไม่มีเวลา แต่ก็จะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนด้านกำลังทรัพย์ ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียน การสอน โรงเรียนมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมทางด้านวิชาการอยู่เสมอ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2562, หน้า 6) กำหนดให้สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม และการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยมีตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องคือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติ และสนองความต้องการของนักเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา เนื่องจากองค์ความรู้ต่างๆ นั้นมีอยู่ในสิ่งต่างๆ รอบตัว ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนจึงเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ ในห้องเรียนอันกว้างใหญ่ผ่านประสบการณ์ตรงจากสภาพจริงในวิถีชีวิต

2. การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) ใช้รูปแบบ PKNT Model โดย ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบในแต่ละขั้นตอนขึ้นเป็นโครงร่างรูปแบบแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสม พบว่าระดับความสอดคล้องและระดับความเหมาะสมของรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงนำไปทดลองใช้รูปแบบดังกล่าวพบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงมล แก้วแดง (2558, หน้า 94) ได้พัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยใช้ระบบ ClassStart รายวิชาการจัดการการปฏิบัติการ สำหรับนักศึกษา ศูนย์การศึกษานนทบุรีมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ที่สรุปผลขั้นตอนของการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยใช้ระบบ ClassStart เมื่อพัฒนาเสร็จแล้วได้นำไปปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจนได้รูปแบบที่มีเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลองแล้วจึงได้ทำมาใช้เป็นเครื่องในการทดลองต่อไป โดยรูปแบบของ PKNT Model มี 4 องค์ประกอบ ผู้วิจัยขออภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 องค์ประกอบที่ 1 การวางแผน (Planning: P) โรงเรียนมีการวางแผนที่ดีเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางเพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จที่คาดหวังในอนาคต โดยเลือกวิธีทำงานที่ดีที่สุด มีประสิทธิภาพมากที่สุด ให้บรรลุผลตามที่ต้องการภายในเวลาที่กำหนด ในประเด็นโดยกำหนดจุดหมายปลายทาง วิธีการดำเนินงาน และระยะเวลาในการดำเนินงาน การวางแผนที่ดีจึงเป็นเครื่องมือในการควบคุมให้เกิดสิ่งต้องการให้สัมฤทธิ์ผลในอนาคต ช่วยลดการสูญเสียจากการทำงานซ้ำซ้อน ทำให้มีการกำหนดขอบเขตในการทำงานที่แน่นอน และมีนโยบายที่ชัดเจน ช่วยให้ผู้บริหารสามารถเตรียมรับ

สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และความยุ่งยากที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนป้องกันการขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในหน่วยงาน

2.2 องค์ประกอบที่ 2 การให้ความรู้ (Knowledge: K) การดำเนินการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความชำนาญ และการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ กระตุ้นให้ครูประสบความสำเร็จมีทักษะ ความสามารถ ความชำนาญ และเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานของตน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมสำหรับบุคลากรในโรงเรียนเป็นการมุ่งเน้นการเพิ่มทั้งคุณภาพและประสิทธิภาพของทรัพยากรบุคคล ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นอย่างมาก โดยมุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนที่จะสามารถพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) ให้เจริญสืบต่อไป

2.3 องค์ประกอบที่ 3 เครือข่ายวิชาการ (Networking: N) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยให้การเรียนนอกห้องเรียน มุ่งใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยใช้ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ เป็นรูปแบบการจัดการเรียนที่เน้นให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้จากการได้ลงพื้นที่ปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริงของชุมชน โดยมุ่งจัดการศึกษาให้ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบร่วมติดตาม ประเมินผล ร่วมแก้ปัญหา และร่วมชื่นชม ให้อิสระความยืดหยุ่นและความคล่องตัวกับผู้จัดการศึกษาบนความหลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและสังคมไทยการร่วมแก้ปัญหา เมื่อมีปัญหาการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมหรือภาพรวมของโรงเรียน คณะทำงานโครงการฯ และชุมชนได้ร่วมกันแก้ไขปัญหา

2.4 องค์ประกอบที่ 4 การขยายผล (Transportability: T) การส่งเสริมให้ครูและนักเรียน นำความรู้ที่ได้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และชุมชน นำองค์ความรู้ต่างๆ มาขยายผล เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และพัฒนาสู่ทักษะอาชีพ ซึ่งการศึกษาเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ การประกอบอาชีพ การมีรายได้ เพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน และการพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด การส่งเสริมให้ครูและนักเรียน นำความรู้ที่ได้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และชุมชน นำองค์ความรู้ต่างๆ มาขยายผล เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และพัฒนาสู่ทักษะอาชีพ เช่น กิจกรรมทอหมอนวอลสตรี กิจกรรมปลูกผักปลอดสารพิษ กิจกรรมขนมทองโอ้ะ กิจกรรมนวดแผนไทย กิจกรรมนาฏศิลป์สร้างสรรค์ กิจกรรมเสริมสวย

3. การประเมินผลการทดลองและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) อภิปรายเป็นรายด้านดังนี้

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนั้นเพราะผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการนำแนวทางการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้

ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนโดยทำการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ให้กับครูผู้สอน ได้มีความรู้ในการจัดการเรียน และมีการปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของจักรกฤษ วิชา (2556, หน้า 35) กล่าวถึงแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษา คือการให้ชุมชนและท้องถิ่นและทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งของสังคม สถานศึกษาจึงควรเป็นสถานศึกษาของชุมชนที่มีการจัดการเรียนการสอน โดยการเรียนรู้เห็นและความร่วมมือของประชาชนและชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนจึงมีความสำคัญเนื่องจากทำให้ประชาชนได้ทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจ และความนิยมให้เกิดขึ้นในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทพัทธนันท์ เชื้อแก้ว (2555, หน้า 27) ที่สรุปข้อค้นพบไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยบูรณาการเรียนรู้นอกห้องเรียนและการกระจายค่านิยมเพื่อเสริมสร้างความรู้และการปฏิบัติเพื่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ประถมศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในท้องถิ่นชุมชนนั้นๆ ให้เป็นผู้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครู ผู้ปกครอง ชุมชน

3.2 สมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครูภาพรวมมีทักษะอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะในการพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนได้มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนแผนการสอน การพัฒนาสื่อวัตกรรมการศึกษา และรูปแบบการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน และที่สำคัญคือการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนและการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานทำให้ครูมีการพัฒนาด้านการผลิตนวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนในจังหวัดกาญจนบุรี เช่น เรื่อง สุสานสัมพันธมิตร สะพานข้ามแม่น้ำแคว พิพิธภัณฑ์เฉลยศึก ปราสาทเมืองสิงห์ แหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ เช่น น้ำตกต่างๆ ถ้ำกระแซ เส้นทางรถไฟสายมรณะ แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม เช่นวัดต่างๆ และหมู่บ้านหนองขาวโดยนำมาบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ สอดคล้องกับแนวทางของวิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์ (2561, หน้า 4) กล่าวสรุปถึงการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์หรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาตามหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับชุมชนโดยใช้การปฏิบัติงานเป็นฐานให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริงในชุมชน ภายใต้การมีส่วนร่วมระหว่างครูนักเรียน และกลุ่มคนในชุมชน เช่นการไปศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์วัฒนธรรม การทำมาหากิน หัตถกรรม การศึกษาพยาบาลแบบพื้นบ้านจากบุคคล และองค์กรในชุมชนนอกเหนือไปจากการเรียนรู้ในห้องเรียน กระบวนการสำคัญของการเรียนรู้ใช้การสะท้อนคิดเชิงวิพากษ์ซึ่งจะช่วยให้เกิดความรู้ในเนื้อหาตามหลักสูตรและเข้าใจชุมชนมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ สุมาลี ชัยเจริญ (2557, หน้า 38) กล่าวว่าแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษา คือ การให้ชุมชนและท้องถิ่นและทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาเป็นหน่วยงานของสังคม โรงเรียนจึงควรเป็นโรงเรียนของชุมชนที่มีการจัดการเรียนการสอน โดยการเรียนรู้เห็นและความร่วมมือของประชาชนและชุมชน

3.3 ด้านทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน ภาพรวมนักเรียนมีทักษะอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ให้นักเรียนเรียนรู้วัฒนธรรมของชุมชน จากการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน เพื่อให้ได้เกิดการลงมือปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีวรรณ ฉัตรสุริยวงศ์ (2558, หน้า 89) ได้ศึกษากระบวนการพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนแบบใฝ่รู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ผลการถอดบทเรียนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียน โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า นักเรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเอง และชุมชนในด้านต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจและมีความผูกพันและมีจิตสำนึกรักท้องถิ่น ตลอดจนมีความรู้ความสามารถในการคิด การจัดการและการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ การเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานทำให้นักเรียนมีความสามารถปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียน อยู่ในระดับดีมาก นักเรียนมีจิตสำนึกรักท้องถิ่นในระดับมาก นักเรียนเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น นักเรียนมีจิตสำนึกรักท้องถิ่นในระดับมาก โดยจะเห็นได้จากการที่นักเรียนให้ความร่วมมืออย่างมากในการทำกิจกรรมนอกห้องเรียน นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับจากการ เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไป เผยแพร่แก่คนอื่น ๆ และนำไปใช้ความรู้ในการประกอบอาชีพได้ในอนาคต

นักเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) มาจากหลากหลายชุมชน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลังจากอบรมให้ดำเนินการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ต้องทำกิจกรรมเพื่อการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมและพัฒนาให้มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีหลักสูตรสถานศึกษาที่ต้องการเพิ่มเติมอะไรบ้าง ซึ่งสรุปว่าชุมชนร่วมดำเนินการในหลักสูตรเพิ่มเติม คือ ได้กำหนดเป็นหลักสูตรท้องถิ่นโดยมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยมีชุมชนจะเป็นหลักในการดำเนินการ ซึ่งมีการปลูกพืชชนิดต่างๆ การเลี้ยงสัตว์ การแปรรูปอาหาร การผลิตน้ำยาล้างจาน การผลิตปุ๋ยชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพ มีภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนมาเป็นวิทยากรเพราะสิ่งเหล่านี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน และสามารถพัฒนาเป็นอาชีพได้ในอนาคตการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจะมีการประชุมคณะกรรมการและผู้ที่เกี่ยวข้อง ร่วมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น เสนอความคิดเห็นในการวางแผนและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความต้องการของชุมชนเป็นสำคัญว่าต้องการให้จัดทำหลักสูตรไปในทิศทางใดเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ ทั้งความรู้ทางด้านวิชาการที่เกิดจากสถานศึกษา และความรู้ทางด้านอาชีพที่เกิดจากกิจกรรมนอกห้องเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) ไปใช้จริงครูผู้สอนควรเข้าใจและดำเนินการตามองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ) อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ต้องฝึกนักเรียนให้กำกับการเรียนรู้ของตนเองโดยครูคอยดูแล แนะนำ ช่วยเหลือในการเรียนรู้ให้เป็นไปตามขั้นตอน

1.2 ครูควรแนะนำให้นักเรียนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการทำงานกลุ่ม และให้ทุกคนในกลุ่มมีบทบาท มีความสำคัญอย่างเท่าเทียมกัน ครูควรแนะนำขยายความเข้าใจในการคิดทุกขั้นตอน กระตุ้นเสริมแรงให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองชมเชยเมื่อผู้เรียนมีความก้าวหน้ามากขึ้นจากเดิม ประเมินผลการเรียนระหว่างเรียนและสิ้นสุดการเรียนครูต้องจัดเนื้อหาให้บูรณาการเชื่อมโยงกันและจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องศึกษา พัฒนาและปรับปรุง คือ ส่งเสริมให้มีการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ของครูตามแนวทางการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนโดยมุ่งนำผลพัฒนาลงสู่นักเรียนอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน แยกเป็นรายวิชาอื่นๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เป็นต้น โดยมุ่งเน้นทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นของวิชานั้นๆ เพื่อให้ผลการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนของสถานศึกษาขนาดใหญ่ระหว่างภาครัฐและเอกชนและเปรียบเทียบความแตกต่างในการบริหาร

2.3 ควรมีการพัฒนาเรียนรู้เป็นโครงการและการเรียนรู้โดยการลงพื้นที่จริงให้มากขึ้น นักเรียนได้รับประสบการณ์ตามสภาพจริง ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับระดับความแตกต่างของตัวแปรเช่น นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน จะมีทักษะการเรียนรู้แตกต่างกันด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พุทธศักราช 2562. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จักรกฤษ วิชา. (2556). เอกสารประกอบการสอน รายวิชาการบริหารวิชาการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ดวงกมล แก้วแดง. (2558). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยใช้ระบบ ClassSmart รายวิชาการจัดการการปฏิบัติการ สำหรับนักศึกษา Block Course ศูนย์การศึกษานนทบุรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- เทศบาลเมืองกาญจนบุรี. (2562). วิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา. กาญจนบุรี: เทศบาลเมืองกาญจนบุรี.
- นรินทร์ สังข์รักษา. (2562). วิธีวิทยา เทคนิคและเครื่องมือประเมิน การเรียนรู้เชิงบูรณาการของผู้เรียน. เพชรบุรี: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นันท์พัทธนันท์ เชื้อแก้ว. (2555). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยบูรณาการการเรียนรู้ในห้องเรียนและการกระจำค่านิยมเพื่อเสริมสร้างความรู้และการปฏิบัติเพื่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน 2560, หน้า 1-90.
- โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ). 2562. รายงานการประเมินตนเอง (SAR) โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ). กาญจนบุรี: โรงเรียนเทศบาล 3 (บ้านบ่อ).
- วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน : กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของครูในศตวรรษที่ 21. พะเยา: วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ศรียรรณ ฉัตรสุริยวงศ์. (2558). กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2557). การออกแบบการสอน หลักการ ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. ขอนแก่น: สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Education and Psychological Measuremen*, 30, 607-610.